

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Допускається до захисту:

Завідувач кафедри публічного управління,
адміністрування та міжнародної економіки

назва кафедри

професор Т.В. Сокольська

підпис, вчене звання, ініціали, прізвище

« 20 » листопада 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

ФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАХИСТУ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ОСІБ, ПОЗБАВЛЕНИХ СВОБОДИ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ

Виконала: Чеперната Юлія Сергіївна

прізвище, ім'я, по батькові

підпис

Керівник: доцент Панасюк Вікторія Іллівна

вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові

підпис

Рецензент: професор Гринчук Юлія Сергіївна

вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові

підпис

Я, Чеперната Юлія Сергіївна, засвідчую, що кваліфікаційну роботу магістра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2023 р.

РЕФЕРАТ

Чеперната Юлія Сергіївна «Формування публічної політики захисту та відновлення осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії»

В роботі досліджено теоретичні складові та практичні аспекти публічної політики захисту та відновлення осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії; з'ясовано інструменти моделювання відновлення осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії; проведено оцінку правих інструментів підтримки, захисту та відновлення осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії.

Виявлено проблему формування складових організаційного забезпечення захисту та відновлення осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії в діяльності Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими та потребу з'ясувати напрями взаємодії державних та громадських інституцій в реалізації політики захисту та відновлення осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що їх може бути використано для підготовки й узгодження управлінських і суспільно-політичних рішень щодо організації роботи з відновленням осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії, особами, зниклими безвісти на тимчасово окупованих територіях України та членами сімей таких осіб.

Розроблено рекомендації щодо створення національної системи постізоляційного супроводу, а також для створення й розвитку системи відновлення особового складу в умовах ворожого середовища і її складових згідно зі стандартами Північноатлантичного альянсу та реформування сектору безпеки і оборони України.

Кваліфікаційна робота магістра містить 86 сторінок, 2 рисунки, список використаних джерел із 65 найменувань.

Ключові слова: відновлення осіб, позбавлення свободи, публічна політика, захист та відновлення осіб, особовий склад, збройна агресія.

ANNOTATION

Chepernata Yuliya Serhiivna "Formation of a public policy for the protection and rehabilitation of persons deprived of their freedom as a result of armed aggression"

The basic concepts of the work examines are the theoretical components and practical aspects of the public policy of protection and rehabilitation of persons deprived of their freedom as a result of armed aggression; tools for modeling the recovery of persons deprived of their freedom as a result of armed aggression were clarified; an assessment of the right tools for support, protection and rehabilitation of persons deprived of their freedom as a result of armed aggression was carried out.

The problem of forming the components of organizational support for the protection and rehabilitation of persons deprived of their freedom as a result of armed aggression in the activities of the Coordination Headquarters for the Treatment of Prisoners of War and the need to clarify the directions of interaction of state and public institutions in the implementation of the policy of protection and rehabilitation of persons deprived of their liberty as a result of armed aggression was identified.

The practical significance of the research results is that they can be used for the preparation and coordination of management and socio-political decisions regarding the organization of work with the restoration of persons deprived of their freedom as a result of armed aggression, persons who have gone missing in the temporarily occupied territories of Ukraine and family members of such persons .

Recommendations have been developed for the creation of a national system of post-isolation support, as well as for the creation and development of a system for restoring personnel in a hostile environment and its components in accordance with the standards of the North Atlantic Alliance and reforming the security and defense sector of Ukraine.

The master's qualification work contains 86 pages, 2 figures, a list of used sources of 65 titles.

Key words: restoration of persons, deprivation of liberty, public policy, protection and restoration of persons, personnel, armed aggression.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАХИСТУ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ОСІБ, ПОЗБАВЛЕНИХ СВОБОДИ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ	9
1.1. Сутність публічної політики захисту та відновлення осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії	9
1.2. Напрями формування публічної політики у сфері захисту та відновлення осіб, позбавлених свободи	16
1.3. Інструменти моделювання відновлення осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії	20
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СКЛАДОВИХ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАХИСТУ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ОСІБ, ПОЗБАВЛЕНИХ СВОБОДИ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ	31
2.1. Оцінка правової підтримки, захисту та відновлення осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії	31
2.2. Організаційне забезпечення захисту та відновлення осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії в діяльності Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими...	38
2.3. Напрями взаємодії державних та громадських інституцій в реалізації політики захисту та відновлення осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії	46
Висновки до розділу 2.....	51
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАХИСТУ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ОСІБ, ПОЗБАВЛЕНИХ СВОБОДИ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ.....	52
3.1. Удосконалення організації публічного захисту та відновлення осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії	52
3.2. Впровадження практики реінтеграції в системі відновлення особового складу в умовах ворожого середовища	61
Висновки до розділу 3	73
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	78
ДОДАТОК А	86

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Інструкції про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України : Наказ Міноборони України від 23.03.2017 № 164. В редакції від 27.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0704-17#Text>. (дата звернення: 9.05.2023).
2. Петренко: Нарешті можна з полегшенням видихнути. 28.12.2017. URL: <http://procherk.info/direct/341-petrenko/59134-petrenko-nareshti-mozhna-z-polegshennjam-vidihnuti>. (дата звернення: 7.05.2023).
3. Allied Joint Doctrine for Recovery of Personnel in a Hostile Environment. Edition A, Version 1. NATO STANDARDIZATION OFFICE (NSO). 2016. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/511240/20160315-NATO_Pers_Recovery_AJP_3_7.pdf. (дата звернення: 8.04.2023).
4. Biernoff [Suzannah](#), Stein [Claudia](#). Les Gueules cassées (review). [Bulletin of the History of Medicine](#). Johns Hopkins University Press. Volume 82, Number 2, Summer 2008. pp. 429-430. URL: https://muse.jhu.edu/article/240050#info_wrap (дата звернення: 9.01.2023).
5. Challenge. Cambridge Dictionary online. URL: <https://dictionary.cambridge.org/ru/%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%8C/%D0%B0%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D0%B8%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9/challenge?q=Challenge> (дата звернення: 19.01.2023).
6. Karamyshev Dmytro V. Integrated Assessment of Oecd Member Countries Global Development in the Context of Global Governance. LONDON JOURNAL OF RESEARCH IN MANAGEMENT AND BUSINESS. 2020. Volume 20. Issue 2. Compilation 1.0. p.10-25.
7. List of Current NATO Standards. NATO Standardization Document Database (NSDD). URL: <https://nso.nato.int/nso/nsdd/listpromulg.html> (дата звернення 20.03.2023).
8. Зарецька Н. Відновлення та постізоляційний супровід осіб, звільнених з вимушеної або примусової ізоляції: питання термінології. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Державне управління*, 2019, № 2. 21 с. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadpsdu_2019_2_6. (дата звернення: 23.05.2023).
9. Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О., Нетлюх Г. С., Романчук О. І. Соціально-психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп: навчальний посібник. Львів : Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 91 с.
10. Гбур З. В. Концептуальна модель механізму державного управління економічною безпекою. Літопис сучасної науки й освіти України: Наукові

- школи, авторські системи і концепції / Ред. колегія В. Г. Кремень, В. І. Луговий, О. М. Топузов, Ю. А. Шеремета та ін. К.: Альфа-Віта, 2019. 120 с.
11. Саєвич Й. Й. Військовополонені українці в таборах Австро-Угорщини і Німеччини в період Першої світової війни: вишкіл та організація побуту: Автореф. дис. канд. іст. наук: 22.02.22. Нац. ун-т «Львівська Політехніка». Львів, 2007. 19 с.
12. Сафін О.Д., Тімченко О.В., Широбоков Ю.М.. До питання про соціально- психологічну модель наслідків військового полону. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Психологія*. 2019. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadpn_2019_2_8. (дата звернення: 26.05.2023).
13. Світова гібридна війна: український фронт / за заг. Ред. В. П. Горбуліна. Національний інститут стратегічних досліджень. К.: НІСД, 2017. 496 с.
14. Сек О. Актуальні проблеми виживання в полоні в умовах гібридної війни. *Пріоритетні напрямки вирішення актуальних проблем виховання і освіти* : збірник тез міжнародної науковопрактичної конференції (м. Харків, Україна, 24-25 липня 2020 р.) Харків: Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 220. С.57.
15. Сектор безпеки і оборони України: стратегічне керівництво та військове управління: монографія / Саганюк Ф.В., Фролов В.С., Павленко В.І. та ін.; за ред. д.військ.н., проф. І.С. Руснака. К.: ЦЗ МО та ГШ ЗС України, 2018. 230 с.
16. Семків В. Мирослав Маринович: «Для в'язня важливо знати, що не помреш без згадки...». Збруч. 16.02.2018. URL: <https://zbruc.eu/node/76623>. (дата звернення: 13.03.2023).
17. Stigmatization. Oxford Learner's Dictionaries. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/stigmatization?q=stigmatization> (Last accessed: 18.10.2023)
18. Roberts B., Makhshvili N., Javakhishvili J., Karachevskyy A., Kharchenko N., Shpiker M. Richardson E. Mental health care utilisation among internally displaced persons in Ukraine: Results from a nation-wide survey. *Epidemiology and Psychiatric Sciences*, 1-12.
19. Звільнені з полону бійці потребують всебічної допомоги небайдужих українців. ТСН. 29.12.2017. URL : <https://tsn.ua/video/video-novini/zvilneni-z-polonu-biyci-potrebuyut-vsebichnoyi-dopomogi-nebayduzhih-ukrayinciv.html> (дата звернення 04.01.2023).
20. «Звільненим заручникам у лікарні «Феофанія» потрібні одяг та засоби гігієни, волонтер Томак». Цензор.НЕТ. 30.12.2017. URL :https://censor.net/ua/news/3042339/zvilnenym_zaruchnykam_u_likarni_feofaniya_potribni_odyag_ta_zasoby_gigiyeny_volonter_tomak (дата звернення: 9.05.2023).

21. Bielai S. Respect for human rights and freedoms during the reaction forces policing Ukraine to crises that threaten national security . Visegrad Journal on Human Rights. Bratislava : Paneurouni Un., 2017. 1/2. P. 43-48.

22. Amnesty International. URL: <https://www.amnesty.org.ua/>. (дата звернення: 02.05.2023).

23. Про реабілітацію в сфері охорони здоров'я. Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021, № 8, ст.59 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text> (дата звернення: 15.05.2023).

24. Зарецька Н. Інтегрована модель реінтеграції та постізоляційного супроводу в публічному управлінні відновленням осіб, звільнених з ізоляції. *Збірник наукових праць НАДУ*, 2019, №2. С. 44-54. URL: <http://zbirnyk-nadu.academy.gov.ua/article/download/187117/186441>.

25. IV Конвенція про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї : Положення про закони і звичаї війни на суходолі. Гаага, 18.10.1907. Дата набрання чинності для України: 24.08.1991. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_222#Text.

26. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими. 1949. Редакція від 08.02.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153. (дата звернення: 19.08.2023).

27. Конвенція про захист цивільного населення під час війни. 1949. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154. (дата звернення: 19.08.2023).

28. Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях. 1949. Редакція від 08.02.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text. Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, із складу збройних сил на морі. 1949. Редакція від 08.02.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_152#Text. (дата звернення: 19.08.2023).

29. Климчук В. О. Посттравматичне зростання та як можна йому сприяти у психотерапії. *Наука і освіта*. 2016. № 5. С. 46-52. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2016-5-6>.

30. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей. Закон України № 2011-XII від 20.12.1991. https://zakononline.com.ua/documents/show/154233_596280 (дата звернення: 19.08.2023).

31. List of Current NATO Standards. NATO Standardization Document Database (NSDD). URL: <https://nso.nato.int/nso/nsdd/listpromulg.html> (дата звернення 20.03.2023).

32. NATO Standardization Office (NSO). Public Web site. URL: <https://nso.nato.int/nso/> (дата звернення 20.03.2023).

33. NATOTerm. The official NATO Terminology Database. URL: <https://nso.nato.int/natoterm/content/nato/pages/home.html?lg=en> (дата звернення 20.03.2023).

34. Polivy Janet, Herman C. Peter. If at First You Don't Succeed. False Hopes of Self-Change / University of Toronto. September 2002. American Psychologist 677. Vol. 57, No. 9, 677–689 DOI: 10.1037//0003-066X.57.9.677

35. Права і гарантії для осіб, які перебувають в полоні та членів їх сімей. <https://dubno-adm.gov.ua/pres-centr/novina/article/prava-i-garantiji-dlja-osib-jaki-perebuvajut-v-poloni-ta-chleniv-jikh-simei.html> (дата звернення: 19.08.2023).

36. Слюсар В. І. Щодо стратегії формування системи систем стандартів НАТО. *Проблеми координації воєнно-технічної та оборонно-промислової політики в Україні. Перспективи розвитку озброєння та військової техніки* : збірник матеріалів V міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 11-12 жовтня 2017 р. С. 84-86.

37. Січевлюк В.А. Публічна правосуб'єктність: категоріально-понятійне пізнання в контексті загальної теорії права. *Публічне право*, 2018. № 3 (31). С. 219-230.

38. Скакун О. Є. Реалізація принципу справедливості в процесі призначення покарання у виді позбавлення волі : автореф. дис. на здобуття наук.ступеня канд. юр. наук : спец. 12.00.08. Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2011. 19 с.

39. Об'єднаний центр з координації пошуку та звільнення незаконно позбавлених волі осіб внаслідок агресії проти України. <https://koordshtab.gov.ua/roadmap> (дата звернення: 19.08.2023).

40. Про утворення Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2022 р. № 257 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/257-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 19.08.2023).

41. Дорожня карта. Дії родини у випадках якщо член родини зарахований до лав ЗСУ (у тому числі ТрО) правоохоронних органів пропав безвісти, потрапив у полон чи загинув. <https://koordshtab.gov.ua/roadmap> (дата звернення: 19.09.2023).

42. Про затвердження Положення про міжвідомчу комісію з розгляду питань, пов'язаних з визнанням осіб такими, що були позбавлені свободи внаслідок збройної агресії проти України, та здійсненням заходів, спрямованих на їх соціальний захист. Наказ Міністерства у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України № 44 від 21.02.2020. <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0218-20> (дата звернення: 20.08.2023).

43. Теоретико-методологічні засади забезпечення національної безпеки держави у її визначальних сферах : монографія / В. Ю. Богданович та ін. К. : Кий, 2007. 369 с.

44. Тимчасове положення про впровадження (апробацію) реінтеграції та постізоляційного супроводу особового складу Збройних Сил України, який перебуває в ізоляції або звільнений з неї (ВКДП 9-00(03).01), затверджене наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 02.10.2020 №153.

45. Черкаський нардеп прокоментував звільнення українців з полону. 28.12.2017. URL: <http://progolovne.ck.ua/cherkaskyj-nardep-prokomentuvav-zviltannya-ukrajintiv-z-polonu/> Шаров Ю. П. Інноваційні інструменти публічного адміністрування: європейський контекст. *Публічне управління: теорія та практика*. 2010. Вип.1. С. 5-9.

46. Соколов А. В. Сучасні підходи до оцінки якості державного управління. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2014. № 4. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=901>.

47. Шаров Ю. П. Інноваційні інструменти публічного адміністрування: європейський контекст. *Публічне управління: теорія та практика*. 2010. Вип.1. С. 5-9.

48. Харитонова А. В., Белай С. В. Особливості психологічної адаптації курсантів з різним життєвим досвідом у вищих військових навчальних закладах. *Честь і закон*. Х. : НАНГУ, 2019. № 1 (69). С. 110-116.

49. Троцюк С.О. Психологічний аспект процесу адаптації осіб в умовах ізоляції. *Юридична психологія*. 2016. № 1 (18). с.188-194. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1150/2/16.pdf>. (дата звернення: 11.08.2023).

50. Соколов А. В. Сучасні підходи до оцінки якості державного управління. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2014. № 4. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=901>. (дата звернення: 04.08.2023).

51. Резнікова О. О. Розробка стратегії національної безпеки з урахуванням принципів національної стійкості. *Стратегічна панорама*. 2018. №2. С. 5-11.

52. Климчук В. О. Посттравматичне зростання та як можна йому сприяти у психотерапії. *Наука і освіта*. 2016. № 5. С. 46-52. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2016-5-6>. (дата звернення: 19.09.2023).

53. Гбур З. В. Моніторинг як метод забезпечення реалізації цілей і функцій державного управління. *Державне і муніципальне управління в умовах політико-адміністративної реформи: Матеріали конференції (17-18 трав. 2007р.)* / Відпов. ред. В. Я. Малиновський. Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2007. 192 с.

54. Гбур З. В. Основні функції держави у сфері забезпечення економічної безпеки та їх розподіл за суб'єктами. *Актуальні проблеми економіки та менеджменту: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції*. Запоріжжя, 2018. С. 14-18.

55. Гбур З. В. Теоретико-методологічні засади моніторингу в державному управлінні. *Збірник наукових праць*. Одеса, 2007. Вип. 2 (30) С. 281-287.

56. Віткін Л., Луценко Д. Модель реформування системи стандартизації України в контексті міжнародних зобов'язань та необхідності модернізації економіки. *Стандартизація, сертифікація, якість*, 2013, №3. С. 3-12.

57. Бородовська Н. О. Структура механізму забезпечення кримінально-процесуального статусу засудженого. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. 2009. Вип. 21. С. 251-254. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvchzu_2009_21_41. (дата звернення: 29.09.2023).

58. Богданович В. Ю., Семенченко А. І., Кучма Д. Я., Дацюк А. В. Методика реагування на виклики, небезпеки та загрози національній безпеці держави : навч. посіб. К. : НАДУ, 2009. 38 с.

59. Бєлай С.В., Минько О.В. Етичні аспекти розвитку системи цивільно-військового співробітництва у формуваннях Національної гвардії України. *Честь і закон*. Харків, НАНГУ, 2019. № 4 (71). С. 55–63.

60. Активне залучення, сучасна оборона. Стратегічна концепція оборони та безпеки членів Організації Північноатлантичного договору, прийнята главами держав та урядів в Лісабоні 19 листопада 2010 року. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natolive/official_texts_68580.htm. (дата звернення: 06.08.2023).

63. Conduct After Capture (CAC) Training. STANAG 7226 Ed:1/APRP-3.3.7.3. Ed.A Ver.1

64. Тимчасове положення про впровадження (апробацію) реінтеграції та постізоляційного супроводу особового складу Збройних Сил України, який перебуває в ізоляції або звільнений з неї (ВКДП 9-00(03).01), затверджене наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 02.10.2020 №153.

65. Zaretska N. Implementation of Reintegration Model into Ukrainian Defense та Security Sector Activities: the Experience to Enhance the Public Administration against the Hybrid Threats. *Social Studies: Theory and Practice*, 2020, 9(2).